

§ 15

Samråd om förlängning av tunnelbana från Kungsträdgården till Gullmarsplan och Söderort - svar till Stockholms läns landsting

Beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner delvis kontorens förslag till beslut.
2. Stadsdelsnämnden anför i övrigt därutöver följande:

”Oro över samrådet Blå linje till söderort

Landstinget har den 9 februari 2015 inlett samråd om blå linje till söderort. Samrådstiden löper till 12 mars 2015. Av samrådsfoldern framgår att landstinget med det här samrådet vill ta emot synpunkter på föreslagna stationsuppgångar och alternativa sträckningar. Det framgår även att landstinget kort därefter fattar beslut om sträckningar, stationer och studerar byggskedet. Nästa planerade samråd, hösten 2015, kommer handla om att presentera *hur* det kommer att gå till när tunnelbanan byggs. När nästa samråd, hösten 2015, hålls har därför de första –och kanske allra viktigaste– besluten om spårdragning och stationer redan tagits. Detta gör att allmänhetens möjlighet att påverka beslut, och den politiska diskussionen kring spårdragning och stationer, begränsas till den nu aktuella perioden 9 februari–12 mars.

Det är således i och med detta samråd som viktiga frågor om stationer och spårdragning effektivt avgörs.

Det är mycket som är positivt med Blå linje till Söderort. Förutom att ett välkomnat beslut redan har fattats om att Nacka kommer att få tunnelbana omfattar detta samråd en ny station, Sofia, som skapar helt nya kollektivtrafikmöjligheter för östra Södermalm. Turtätheten på spåren kommer kunna ökas. Samrådet omfattar även överväganden i fråga om att station Gullmarsplan behöver ses över. Samrådet omfattar således frågor som är såväl väldigt viktiga som mycket varaktiga för medborgarna på Södermalm och i Söderort. Det allra

mesta av samrådsinformationen är varken ny eller kontroversiell och i dessa delar kan kontorens förslag till beslut bifallas.

Därtill aktualiserar samrådet emellertid även fråga om nedläggning av stationerna Globen och Enskede Gård till förmån för ny station längre in i Slakthusområdet. Eftersom denna fråga, och andra frågor om stationer och deras uppgångar, är så pass betydelsefulla för medborgarna ställer ett beslutsfattande höga krav på såväl gott underlag för beslut som på en transparent process med tillräcklig tid för dialog och reflektion. I detta avseende oroar sig Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd över samrådet. Vi anser att bristerna har omöjliggjort ett ställningstagande till kontorens förslag i dessa delar.

Tillräckligt underlag för ställningstagande och beslutsfattande är inte redovisat

Samrådshandlingarna, vilka landstinget har kommunicerat på olika vägar, däribland genom hemsidan sll.se, utskick till boende och till kommunala förvaltningar är visserligen lättillgängliga och pedagogiska. De redogör bl.a. för det legala ansvar som följer av arbete med tunnelbana, såsom framtagande av Miljökonsekvensbeskrivning, eller att det finns något som heter Järnvägsplan som beslutas av Trafikverket eller vilken myndighet och domstol som prövar vad. Men mycket av detta är frågor som främst intresserar tjänstemän att diskutera. I fråga om det som kommer stå just medborgarna närmast, varför stationer och dess uppgångar ska, eller kan, placeras på visst ställe lämnar samrådshandlingarna otillräcklig information. Viss information som finns att leta fram, såsom dokumentet ”Idéstudie Utbyggnad av tunnelbana till Gullmarsplan/Söderort”, innehåller en del undersökningar av alternativ. Den kommande konsekvensanalysen av förslagen, som även utlovades i idéstudien, har dock inte tagits fram i tid till detta samråd. Den information som samrådshandlingarna lämnar i fråga om förslagets fördelar eller nackdelar med stationsalternativen kan som bäst anses svårfunnen och otydlig. Exempelvis har ingen handling analyserat konsekvenserna för de boende kring Globen och Enskede Gård av att deras stationer läggs ned. Detta är inte bara anmärkningsvärt utan försvårar även samrådandet kring frågorna. I fråga om Slakthusområdet finns ingen färdig detaljplan att arbeta mot eller jämföra med. Staden har visserligen antagit visionsdokument Söderstaden 2030 och en synnerligen allmänt hållen översiktsplan för området. Dessa lämnar dock inte närmare information om beslutad handel och bostadsbebyggelse eller gatudragning. I brist på sådant närmare underlag är det svårt att ta

fram en fullständig och tillförlitlig konsekvensanalys eller i övrigt kunna bilda sig en uppfattning om de olika förslagen. Att tjänstemän, med sin professionalitet och expertis, kan ha ytterligare information som inte redogörs för i samrådet förändrar inte det förhållande att medborgare och många politiker saknar informationen. Således kan inte tillräckligt underlag för beslutsfattande anses redovisat, oavsett om någon annan känner till informationen. Stadsdelsnämnden kan i brist på detta underlag varken godkänna eller avslå förslaget till beslut i denna del.

Därutöver vill stadsdelsnämnden anföra följande:

Förutsättningar för en bra medborgardialog saknas

Den mycket korta tid som ett fönster för samråd i fråga om spårdragning, stationer och uppgångar kommer vara öppen för allmänheten att yttra sig om begränsar sig till en månad. En månad, ställt i förhållande till tunnelbanans beständighet och den synnerligen långa genomförandetiden för tunnelbaneprojektet, är en anmärkningsvärt kort tid. Det lämnas inte tillräckligt med tid för en medborgare att såväl hinna ta del av förslagen, reflektera över dem, diskutera dem, formulera en uppfattning och inkomma med synpunkter. Processen känns forcerad och det föreligger en risk att medborgarnas förtroende för primärkommunen och landstingskommunen skadas. Att handlingar går att begära ut, och att ett enstaka samrådsmöte per stadsdel kommer hållas, förändrar inte det förhållande att tidsramen för samråd och upplägget av detsamma inte står i proportionalitet till beslutets innebörd för våra medborgare. Ett synnerligen stort problem är att medborgarna inte kan se vilket alternativ som förespråkas framför andra och varför. Detta kommer medborgarna inte bli varse om förrän efter att kommunen och landstinget fattar sina beslut. Genom att medborgarna inte kan veta vilket alternativ som föreslås har medborgarna svårt att förhålla sig till samrådsmaterialet och riskerar att bli överraskade. Det saknas därför förutsägbarhet i processen och därmed även förutsättningar för en bra medborgardialog.

Förutsättningar för en bra diskussion mellan beslutsfattare saknas

Det är ingen nyhet för Stockholmpolitiker att blå linje till Sofia och Söderort diskuteras eller att olika alternativ har utretts på olika förvaltningar. Det som kommer som en överraskning är att samrådet inte har aviserats i förväg och att samrådstiden är så pass kort. Detta har tvingat fram beslut i Stockholms kommun med en sådan hast att

ett ordentligt remissförfarande inom kommunen omöjliggörs. Likaså blir en lokalpolitisk diskussion omöjlig på Södermalm och i Söderort. När förutsättningarna för en bra lokalpolitisk förankring omöjliggörs på detta sätt riskeras det stöd för projektet som är så viktigt för att det i det följande ska kunna löpa på smidigt. Dessutom riskeras att osaklighet i fråga om bakgrund för förslagen samt ryktesspridning i fråga om skäl för beslutet att träda fram. Att kompetenta tjänstemän och vissa ledande politiker kan ha en bra insikt i frågan, och att förlängning av blå linje i största allmänhet har varit känt förtar inte kritiken i dessa redovisade avseenden. Det saknas transparens i processen. Förutsättningar för en bra dialog mellan beslutsfattare saknas.

I vart fall bör en mellanstation införas

Även om tidsplanen för tunnelbaneprojektet plötsligt är så pass brådskande att ett idealiskt samrådsförfarande inte är möjligt föreslås att landstinget, i vart fall, inför en mellanstation. Samrådet kan avslutas som tänkt den 12 mars, men i stället för att landstinget direkt därefter fattar ett inriktningsbeslut om var uppgångar ska placeras, eller att stationer ska läggas ned, kan landstinget sammanfatta samrådet och under våren gå ut med ett mer färdigt och genomarbetat förslag att samråda kring (mellanstation). I samband med det senare samrådet kan åsikterna och erfarenheterna från samråd 1 sammanfattas. Landstinget kan redogöra för hur man avser att ta omhand åsikterna. Kommunens synpunkter kan redogöras för. Annat, såsom missuppfattningar och felaktigheter, kan redas ut. Inte minst kan landstinget tydligt visa medborgarna ett färdigt förslag och koncentrera sin motivering till just fördelarna med det förslaget framför andra. Mot slutet av sommaren kan samråd 2 avslutas. Det kommande samrådet till hösten som landstinget redan nu har aviserat är alltså inte samma sak som stadsdelsnämnden här föreslår. Detta eftersom syftet med den av oss föreslagna mellanstationen är att medborgarna och förtroendevalda ska få en tydlig möjlighet att tycka till om ett genomtänkt förslag *innan* beslut fattas av landstinget. Att införa en sådan mellanstation är inte en fullgod lösning men skulle kunna effektivt ta udden av den främsta oron som tas upp i detta beslut. Stadsdelsnämnden kan inte se något hinder för att kommunstyrelsen anpassar sitt beslut, och slutliga ställningstagande, till förslaget om mellanstation.

3. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Förvaltningen för utbyggd tunnelbana (FUT, Stockholms läns landsting) har bett Stockholms stad att yttra sig om sträckningsalternativ mellan Gullmarsplan och Sockenplan, samt lägen för stationsentréer till tunnelbanan, inför upprättande av järnvägsplan och miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Stadsledningskontoret, exploateringskontoret, trafikkontoret, stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen, fastighetskontoret, Södermalms stadsdelsförvaltning och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning är positiva till att en utbyggnad av tunnelbanan i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling sker. Staden deltar aktivt i detta arbete och anser att utbyggnaden är mycket viktig för såväl staden som regionen.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 9 februari 2015.

Dnr 1.5.3.– 055/2014

Beslutsgång

Ordföranden ställde framställda förslag till beslut mot varandra och fann att nämnden beslutat enligt förslag från (S), (MP), (V).

Yrkanden

Ordföranden Ulf Walther m.fl.(S), ledamoten Gabriel Liljenström m.fl. (MP), Lars Sterneby (V) yrkade bifall till eget förslag till beslut.

Vice ordföranden Gustav Johansson m.fl. (M), ledamoten Peter Backlund (FP) yrkade bifall till eget förslag till beslut.

Särskilt uttalande från hela nämnden

”Nämnden som helhet vill att man i samband med omläggningen av Hagsätralinjen från grön till blå linje också genomför den efterlängta förlängningen av tunnelbanan från Hagsätra till Älvsjö C. Vi vill betona vikten av vad en sådan utbyggnad skulle betyda för området. En förstärkt kollektivtrafik innebär att fler människor får fler olika sätt att ta sig till och från området. Det ger

möjlighet till fler arbetstillfällen i området och förkortar restiden för många arbetspendlare. Många satsningar har gjorts i området och en förbättrad infrastruktur skulle vara ett välkommet tillskott som visar att staden verkligen satsar på ytterstaden. En sammankoppling mellan tunnelbana och pendeltåg innebär också förbättrade tvärförbindelser som både ökar människors rörlighet men också minskar belastningen på idag hårt trafikerade knutpunkter.”

Reservation

Vice ordföranden Gustav Johansson, ledamöterna Henrik Virro, Erika Wing, Jonas Nilsson, Kristiina Katajikko alla (M), ledamoten Peter Backlund (FP) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget;

Stadsdelsnämnden beslutar följande:

”1. Att i huvudsak bifalla förvaltningens svar

2. Att därutöver anföra:

Att tunnelbanans gröna gren mellan Hagsätra och Hässelby strand slagit i kapacitetstaket står klart. Med nya stora bostadsområden med ex Årstafältet och Årstastråket är förlängning av den blå linjen från Kungsträdgården via Gullmarsplan och vidare på den gamla Hagsätragreinen är ett mycket bra sätt att öka kapaciteten i tunnelbanenätet. Dessutom måste också finnas beredskap för att låta busslinje 4 bli spårbunden och få sin start i slakthusområdet. Den nya dragningen av tunnelbanans Hagsätralinje innebär vissa utmaningar för att detta ska bli en förbättring för resenärerna.

Restiden får inte förlängas för de som reser från linjens södra delar. En rakare dragning genom Slakthusområdet och att gå från två stationer till en gagnar detta. Samtidigt får tillgängligheten för de som bor i områdena kring de gamla stationerna, då främst Enskede gårds station, inte försämrats. En utredning kring alternativa färdmedel, till exempel buss eller tvärbana, alternativt nyanlagda gångvägar till den nya stationen skulle kunna ge medborgarna samma möjligheter till kollektivtrafik som idag.

När Hagsätralinjen inte längre ankommer samma perronger i Gullmarsplan är det av yttersta vikt att möjlighet till byten till de andra gröna linjerna görs så smidigt som möjligt för resenären. Detta genom att perrongerna ligger geografiskt nära varandra och har direktförbindelse, helst utan att gå genom biljetthallen. Då

tvärförbindelser i Söderort redan idag är bristfälliga får detta inte innebära en försämring för resande på tvären.

När den största förändringen i Söderorts tunnelbana de senaste årtiondena nu genomförs måste blicken lyftas för att se helheten. Vi vill att man i samband med denna omläggning från grön till blå linje också genomför den efterlängtdade förlängningen av tunnelbanan från Hagsätra till Älvsjö C. Detta skulle innebära ett otroligt lyft för Hagsätralinjens södra delar. Inte minst skulle Högdalen, Rågsved och Hagsätra få avsevärt förbättrade kollektiva möjligheter.

Vi anser också att det är av stor vikt att den demokratiska processen med samråd fortskrider och att medborgarnas synpunkter som samlas in under samråd, via enkäter och brev i februari och mars måste vägas in och tillmätas betydelse. Hänsyn måste i detta fall tas ex vad medborgare anser om placering av planerade utgångar av den nya tunnelbanan.”

Ersättaryttrande

Ersättaren Victoria Kawesa (Fi) instämde i förslag till beslut från (S), (MP), (V) samt i det gemensamma särskilda uttalandet.

Ersättaryttrande

Ersättaren Erica Tjerneld (C), instämde i förslag till beslut från (M), (FP) samt i det gemensamma särskilda uttalandet.

Ersättaryttrande

Ersättaren Claes Karlsson (KD) instämde i förslag till beslut från (M), (FP) samt i det gemensamma särskilda uttalandet.

§§ 16-21 Slutet sammanträde